

A Codex Alimentarius története

A Codex létrehozása nem néhány ember elhatározásán, hanem komoly gazdasági-társadalmi igényen alapult.

A ma emberének nehéz már elképzelni, de tény: az élelmiszerek nemzetközi kereskedelme csak a II. világháborút követő gazdasági konszolidáció, majd fellendülés idejétől – tehát egy fél évszázada – lett általános. Addig csak egy-egy speciális, másutt nem, vagy nem elég mennyiségben előállítható élelmiszer (bor, banán, tejtermék, stb.) lépte át az országhatárokat. A múlt század közepére a technikai fejlődés (szállítás) és a fogyasztói igény általánossá tette a nemzetközi árucserét. Az élelmiszerek szabályozása azonban mindaddig – az országon belüli kereskedelemhez igazodva – nemzeti szintű volt. Az ezt túllépő, nemzetközi szintű szabályozás kétoldalú igény volt:

- A kereskedelmet akadályozták az egymástól többé, vagy kevésbé, de általában eltérő nemzeti szabályok. Ezek betartása azt követelte meg, hogy minden ország számára más jellemzőkkel állítsák elő és szállítsák termékeiket;
- A fogyasztók védelme szempontjából részben az új, addig nem, vagy nem eléggé ismert (így a nemzeti élelmiszerjogban természetesen nem szabályozott) termékek megjelenése vetett fel új aggályokat. De ugyanilyen probléma volt az akkorra rohamosan fejlődő élelmiszer-tudomány eredményei alkalmazásának esetleges mellék-, vagy káros hatásaival szembeni egységes védelem igénye is.

Az ENSz szakosított szervezeteként 1945-ben létrehozott FAO, majd 1948-ban a WHO céljaik között deklarálták ezen problémák megoldásához való hozzájárulást.

Az 50-es években (amikor az élelmiszer-kereskedelem még csak regionális keretekben volt általános) európai, illetve latin-amerikai élelmiszer szabályok létrehozására születtek javaslatok. A valóban működő, már világméretű rendszer létrehozása a hatvanas évek elején történt meg:

- 1961-ben a FAO elhatározza a Codex Alimentarius Főbizottság létrehozását és a WHO-val közös élelmiszer szabványosítási program beindítását;
- 1962-ben a FAO/WHO Együttes Élelmiszer-szabványosítási Konferencia javasolja, hogy a (FAO által már létrehozott) Főbizottság indítsa be a szabványosítási programot;

- 1963-ban a WHO Közgyűlése is jóváhagyja a programot és a WHO ebben való részvételét.

A Codex azóta folyamatosan működik.

Munkájának eredményei a kidolgozott, elfogadott dokumentumok:

- Termékszabványok
- Termékre vonatkozó útmutatók, gyakorlati szabályok
- Általános jelölési szabványok
- Általános higiéniai útmutatók, gyakorlati szabályok
- Kockázat becslési útmutatók
- Szennyező anyag szabvány, útmutató, gyakorlati szabály
- Adalékanyaggal kapcsolatos szabály
- Ellenőrzési, bizonylatolási eljárás
- Analitikai, mintavételi szabály
- Növényvédőszer maradék határérték
- Adalékanyag szabályok
- Állatgyógyszer maradék határérték
- Regionális útmutatók

A Codex a világ élelmiszer-szabályozásának összefogó, a regionális és nemzeti szabályozásokat is meghatározó központjává vált.

Munkájában a tagországok (jelenleg 185 ország) mellett tanácskozási joggal minden az élelmiszerszabályozáshoz valami módon kapcsolódó nem kormányzati szerv is részt vesz.

Ülésein így a világ legjobb szakemberei találkoznak, vitatkoznak és jutnak a különböző kérdésekben egyezségekre.

Az így született dokumentumokat az egész világ ismeri, alkalmazza.